

TAMMEDE PARGI MAASTIKULAHENDUSE

IDEEKONKURSS

192371

KAVAND

Kobratu 3

Neljas loodus

Seletuskiri

2017

Sisukord

Kontseptsioon.....	3
Neljas loodus	3
Arenemine ajas.....	3
Lahendus	3
Universaalne disain	4
Sündmuste korraldamine	4
Meelespidamine	4
Liikumine ja teed	4
Sademeveekäitlus.....	5
Taimestik	5
Vaatetorn.....	5
Mänguväljakud	5
Koerte jalutusplatsid	6
Väikevormid.....	6
Valgustus	6
Maksumusvorm.....	7

Kontseptsioon

Neljas loodus

Võistlustöö lähtub neljanda looduse kontseptsioonist. Esimene loodus tähistab ürgloodust enne inimese sekkumist, teine loodus kultuurmaastikke, kolmas loodus linlikke parke. Neljas loodus tähistab urbanistlike asumite bioloogilist mitmekesistamist, looduse tagasitoomist linna. Neljanda looduse paigad on enamasti isearenevad, vähest hooldust vajavad ning toovad esile paiga enda looduspotentsiaali. Erinevalt linnaparkidest on neljanda looduse reservuaarid vähem inimese kujundatud, enam loodusliku ilmega ja pea isetekkelised.

Kogu maailma looduskeskkonna suureks probleemiks on *soil-sealing* – loodusliku mullakamara katmine tehispinnaga. Viimase saja aasta jooksul on Haabneeme asutus tihenunud looduslike alade arvelt mitmekordselt – hoonestus on piiranud mere ning võistlusala on jäänud osaks rohevõrgustikust. Kavandatav Viimsi pargi ala on üks väheseid paiku Haabneeme asula klindialusel, millel on nähtav paiga looduslik potentsiaal: mõned niiskemad mätastarna kasvukohaga alad, niiduilmelised alad, liigniisked alad ja olemasolevad vähesed tammed. Mõneti vastandub see paik ümbritsevale asfalt- ja pügatud murukattele. Antud võistlustööga pakume seega välja võimendada paiga looduslikku potentsiaali, tuua see nähtavale ja esile ning muuta pargi toel Haabneeme asula ka ökoloogiliselt ja liigirikkuselt mitmekesisemaks. Pargi neljas loodus aitab pehmenendada kavandatava uue hoonestuse tihedust ja ulatuslikke kõvakattega alasid kruntidel.

Haabneeme asula on oluline linlik asum oma poodide, koolide, lasteaedade ja ulatuslike elamualadega. Asulas puudub siiski läbimõeldud pargiala, mis suudaks pakkuda viimsilastele mitmekesist õuesolemise kogemust kokkusaamise kohana ning aitab samal ajal kompenseerida asula tihendamisel kaduma läinud loodusrikkust.

Arenemine ajas

Pargi taimestiku osa on suuresti iseorganiseeruv, baseerub suksessioonil, seega igal aastal ja aastaajal eriilmeline ning ajas pidevalt arenev. Park ei saa valmislahendust vabariigi 100. sünnipäeval vaid sarnaselt looduskeskkonnaga saab ka park ühtse tervikuna koos oma tehisosadega ajas edasi areneda. Pargi keskosa väljaku suursündmuste ja kogunemiskeskuse toetavad tegevusalad pargi servaaladel. Servaalade etapiviisiline kasutusele võtmine võimaldab aja jooksul lisada uusi tegevusi, seda lähtuvalt nii finantsilistest võimalustest kui uute tegevuste vajadusest.

Lahendus

Kuna pargiala on suur, mahub alale palju eriilmelisi pargiosi: väljakuala, mänguväljakud, koerte jalutusala, niiduala, veealad (kraav/oja ja tiik), metsane ala.

Pargi keskele – südamesse – on kavandatud avaram **väljak** (4600 m²), mida saab kasutada mitmeti: kontsertideks, laatadeks, pööripäevapidustusteks (jaanipäev, jõulud) jne. Väljak on ühendatud nii ümbritseva hoonestuse kui teiste pargiosadega.

Enne intensiivsemat asula kasvamist on antud paik ilmselt olnud rannaäärne **puisniit**. Kavandatud on puisniidu ilme taastamise väljaku läheduses. Nii tekivad avarad maastikuvaated, mis loovad sujuva ülemineku alast kirdes asuvasse metsa ning elurikastub pargi ilme ja olemus.

Park on olemasoleva **metsaga** seotud kirdenurgas, metsa olemus on toodud ka Viimsi parki ning on kavandatud pargi metsikum, kõige vähem hooldust vajava ala just pargi kirdeossa. Nii tekib sujuv üleminek olemasolevasse maastikuruumi ning park on maastikuilmelt vaheldusrikkam.

Vee-alad lisavad pargile atraktiivsust aga on samas ka osa maastikukujunduse kestlikkust funktsioonist, sest mahutavad pargist ja ümbritsevatelt aladelt parki valguga sademevee. Parki läbib nõva/kraav/oja, mis sademeterikkamal ajal on veega täidetud ja põua ajal kuiv. See element lisab pargile loodustunnetust, peegeldab ilmastikku ning aitab luua kontakti aastaaegade ning ilma vaheldumisega. Vesi vonkleb nii mööda teid, kuid kaob kohati ka pargi looduslikema ilmega paikadesse. Pargi põhjaosas asuv tiik asub ala madalaimal kohal: sinna koguneb pinnase ja sademevesi kogu pargialalt.

Ideevõitlusel ei ole esitatud ühtegi konkreetset toodet (va valgusti), kõige kohta on esitatud põhimõtteline lahendus, mida hakatakse projekteerides täpsustama.

Universaalne disain

Park on kasutatav ja juurdepääsetav nii ratastooli, lapsevankri kui jalgrattaga, loomulikult ka jala.

Sündmuste korraldamine

Keskne kõvakattega väljakuala on kavandatud 4600 m² suurune, mis on samas suurusjärgus Tartu, Pärnu, Rakvere ja Jõhvi linnaväljakutega. Sellisel pindalal on võimalik korraldada maakonna taseme kontserti, kuid ala ei ole häirivalt suur tööpäeva ennelõunal lastega jalutamiseks. Väljaku idaservas on püramiid, lääneservas mänguväljak – aktiivse tegevuse elemendid väljaku servades tagavad liikumise alal erinevatel aegadel. Väljak on liigendatud nii tõstetud pinna kui erinevate katenditega.

Väljaku idaserva on kavandatud väljaku mahu liigendamiseks pinnasest püramiid, mida saab kasutada nii istumiseks, esinemiseks kui talve ajal lihtsalt kelgutamiseks. Püramiidi väljakupoolsel küljel on viis betoonkattega astet, püramiidi teised küljed on taimkattega.

Väljaku suurus on selline, mis võimaldab sellel ka lõkke tegemist. Talvisel ajal on jõulukuuskede kogumine ja põletamine võimalik ka väljakuga piirneval niidualal.

Meelespidamine

Aja jooksul on võimalik parki täiendada installatsioonide või meelespidamise kohtadega üle kogu pargi. Skulptuurid ja mälestusmärgid annavad võimaluse pidada silmas ning tänada Viimsi või Eesti jaoks olulisi isikuid, pakkudes sealjuures võimalust kaasata kogukonda ning luues pargile juurde kohalikku väärtust ja identiteeti.

Liikumine ja teed

Liikumisteed on kavandatud selliselt, et ühendused on loodud kõigi seniste teede/radadega ja kavandatavate hoonetega. Kavandatavate hoonete avanemiskohad on teadmata, kuid kõigi ehitatavate hoonete kõikide külgedeni on võimalik luua ühendusteed. Projekteerimistingimuste väljastamisel tuleb seada nõuded, et kõik hooned avaneksid (juurdepääsudega) ka parki, mitte teisele poole, äri ja/või teenidushoonetel tagada pargi küljelt mitu juurdepääsu.

Detailplaneeringust erinevana on esitatud ettepanek viia kahe idapoolse hoonestusalani sõidutee pargi välispiirilt mitte pargi keskmeest ning vähendada spordihoone parkimisala. Sellel on kaks põhjust: roheline koridori sidumine klindil oleva koridoriga ja autovabama pargi keskosa tekitamine. Kui ettepanek pole vastuvõetav, siis on võimalik autoliiklus tagada ka detailplaneeringus esitatud kujul, kuid sellest väheneb pargi keskosa väärtus.

Olenevalt tee iseloomust on kavandatud erinevad katendid, mis tähisavad erinevat kasutamise iseloomu: autoliiklus, kergliiklus, väljakuala, loodusrada.

Sademeveekäitlus

Senine aastatepikkune sademeveekäitluse praktika on olnud sademevee juhtimine torudesse, silma alt ära. Enamus kliimamuutuste käsitlusi ennustab tulevikku suuremaid sademevee koguseid ja seda eelkõige nn tipuvihmadena. Arvestades kõvakattega alade suurt tõusu nii pargi vahetul lähialal, planeeringuga kavandatud hoonete ja parklate ehitamisega, kui kogu piirkonnas ja sellest tulenevat vooluhulkade tõusu on ala sademeveelahendus kavandatud avatuna ning tipusadude korral vett puhverdavana.

Kui pargiga piirnevate katuste vesi juhtida pargi keskteljele ning nõva pikiprofiil luua osati vett kinni hoidev, siis on võimalik tagada eri niiskusrežiimi soovivate taimede haljastuslahendus ning ühtlasi luua vaatemängulisem pargi ala. Idast läände suunduv vesi koguneb reljeefi madalamale osale kavandatud tiiki, millest on võimalik kontrollitult vesi juhtida äravoolu ning mis tipuvooluhulkade korral toimib puhverdava reservuaarina.

Hilisemal projekteerimisel on võimalik vesi võtta kasutusele nii mänguväljakul tavapärasest erineva mänguvahendina kui külmaperioodil pumbates niidule või väljakule uisuplatsiks.

Kokkuvõtlikult lisab vesi oluliselt vaatemängulisust ja rikkalikumat taimevalikut. Teedega ristumised on võimalik teha selliselt, et ka külmumise ajal on veejuhtimine tagatud. Veeäärne haljastus ja nõlvad ei ole erihooldust vajavad, nii et sellest hoolduskulud ei tõuse.

Taimestik

Taimestiku lahendus baseerub neljal kooslusel: salumets-soovikumets (mets), madal soo (vesi), aruniit-luhaniit (niit) ja puisniit (park). Perifeerne tihedam puistu kujundatakse/kujuneb aastatega salumetsaks. Kraavide äärsed ajutiselt üleujutatavad ja liigniiskena hoitavad alad kujundatakse musta lepa-arukase enamusega sarnaselt soostuva või madal soo kooslusele, mis läheb üle kraavide vahetutes servades madal soo- ja veetaimestikuga aladeks. Keskne avatud ala kujundatakse niiduna, mis kraavidega piirnevatel aladel läheb üle tarna- jt iseloomulike taimedega madal soo laadseks koosluseks. Ülejäänud alad kujundatakse tamme-pärna-musta lepa enamusega hõredateks pargilaadseteks puisniitudeks. Taimestiku arengul lastakse toimida looduslikul valikul ja suksessioonil, sekkudes hooldusega vaid määral, mis tagab koosluste arengu ja toimimise – nt niidu ja puisniidu traditsioonilise kasutuse lähedane niitmine või karjatamine.

Taimestiku hoolduse seisukohast tekib kolm intensiivsusklassi: tihedalt niidetavad murualad pargi hoonestuse ja teede vahelises osas; kord aastas niitmist ja niite koristamist vajav niiduala ala keskel ning peaaegu hooldusvaba (kord 3-5 a jooksul hooldust vajav) metsala põhja- ja läänesosas.

Vaatetorn

Vaatetorn tiigi ääres annab paigale aktsendi ja dominandi. Torn on asetatud nii, et see oleks dialoogis klindipealse tuletorniga ning vaadeldav pargi väljakualalt. Vaatetorn on üks põhjus, miks minna linnalikult kivialalt loodusesse, vaadata sealt kogu alale, merele ning võib-olla tulevikus ka lindusid. Parim viis saada vaatetornile ainulaadne ja arhitektuuriajakirjades esitlust leidev lahendus on korraldada omaette arhitektuurivõistlus.

Mänguväljakud

Parki ei ole kavandatud ühte suurt mänguväljakut. Selle asemel asuvad mänguvahendid teede laiemates kohtades, väljakul ning mängutaskud on puistatud üle kogu pargiala, mis soodustab pidevat ringiliikumist kõigis pargialades. Mänguvahendid on pigem abstraktsed vormid. Sel viisil ergutatakse lastes loovust ja isemõtlemisvõimet. Veega piirneval mängualal saab ka vee võtta üheks mänguvahendiks.

Koerte jalutusplatsid

Koertele on jooksmiseks ja mängimiseks ette nähtud ruumikas, eraldi piirdega ümbritsetud ala. Suured ja väikesed koerad on omavahel aiaga eraldatud, ühtekokku on koertel ruumi joosta ca 2000 m²-l. Spetsiaalsesse koerteparki on ette nähtud erinevad treeningelemendid ning küllaldaselt ruumi jooksmiseks. Pargi hubaseks, turvaliseks ja meeldivaks kasutuseks nii koertele kui nende omanikele on aedikusse kavandatud valgustus, pingid, jooginõud, prügikastid ning sissepääsuks topeltvärav.

Väikevormid

Väikevormide lahendus on võimalikult lakooniline ja ajas vastupidav betoon ning kasutusmugavust lisav puit. Istumiskohad on kavandatud üle kogu pargi teede äärde. Jäätmekogumiskohad on plaanitud olulisematesse punktidesse. Väljaku keskosas on tõstetud tahukatega seotud lakooniline betoonvorm ja loodus.

Valgustus

Peamised teed ja keskne väljak on valgustatud KEHA 3 Branch valgustitega, olles ühteaegu linlik ja esinduslik, kuid pakkudes teisalt loodushõngulisust; tõstetud metallisõrestik-teel paiknevad vaatetaskud ning vaatetorn metsaalal on valgustatud nõ punktidenä, mille peamine eesmärk on turvalisuse tagamine.

Maksumusvorm

Hankija nimi: Viimsi Vallavalitsus

Hanke nimetus: Tammede pargi maastikulahenduse ideekonkurss (viitenumber 192371)

Projekteerimistööde koguhinnaks pakume 36 000 eurot koos käibemaksuga

(sh käibemaks 6000 eurot),

millest arhitektuurse projekteerimise maksumus on 14000 eurot eelprojekti staadiumis

(sh käibemaks 2333,33 eurot),

ja 9400 eurot põhiprojekti staadiumis,

(sh käibemaks 1566,67 eurot),

ja skulptuuri valmistamise ning paigaldamise (juhul kui on ettenähtud) maksumus on - eurot (sh käibemaks - eurot),

ning inseneritehniliste eriosade projekteerimise maksumused eelprojekti staadiumis:

elekter ja valgustus 3600 (sh käibemaks 600 eurot),

sademevesi, drenaaž, tiik ja kraavid 5400 (sh käibemaks 900 eurot),

teede osa 3600 (sh käibemaks 600 eurot),

Kavandi realiseerimise/ehituse maksumuseks pakume 600 000 eurot koos käibemaksuga

(sh käibemaks 100 000 eurot).

Kavandi märgusõna: Kobratu 3